GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE IN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe sése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 182 — *Joi, 20 Augustŭ (1 Septemvre).* — 1887.

Braşovŭ, 19 Augustŭ 1887.

Amŭ publicatŭ în numĕrul de erĭ alŭ „Gazetei Transilvaniei“ unŭ amăruntţitŭ resumatŭ dintr'unŭ articulŭ de fondŭ alŭ lui „Egyetértés“, care se ocupă cu traiulŭ Maghiarului.

Fóia unguréscă, basată pe esperienţele câştigate şi pe datele biuroului statisticŭ din Pesta, ne înfăţişeză unŭ tristŭ tablou despre traiulŭ poporului maghiarŭ.

Cartofii, cucuruzulŭ, pânea de ovĕsŭ, sîmburii de bostanŭ, cépa, uleiulŭ de flórea sórelui, borşulŭ, perele pădureţe suntŭ articulii principalĭ carĭ astêmpĕră fómea, ér rachiulŭ articululŭ principalŭ care astêmpĕra setea unei părţĭ însemnate a poporului maghiarŭ. Carnea şi vinulŭ abia la ḑile marĭ décă le întêlnescĭ în casa lui.

In genere, décă are ce, mănâncă, décă nu flămânḑesce, ḑice fóia unguréscă, care declară de curată poveste aserţiunea, cumcă poporulŭ ungurescŭ trăesce mai bine decâtŭ popórele din alte ţĕrĭ.

Nu e nicĭ o mirare aşadér, décă comisiunile de recrutare suntŭ nevoite sĕ respingă jumătate din tinerii carĭ se presintă înaintea lorŭ, din causa corpurilorŭ lorŭ slabe şi netrebnice. Aceste triste esperienţe arată că poporulŭ e fórte sărăcitŭ şi fóia unguréscă ḑice, că de géba se silescŭ ómenii guvernului a documenta, că poporulŭ înótă în lapte şi untŭ.

Décă aceste destăinuirĭ le-am fi făcutŭ noi, nicĭ vorbă nu mai póte fi că ne-amŭ fi aprinsŭ paie pe capŭ şi chiar foi de calibrulŭ lui „Egyetertes“ ne arŭ fi taxatŭ de calumniatorĭ. Şi acésta cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ foile ungurescĭ la diferite ocasiunĭ, de câte orĭ turbézá — şi aprópe ḑilnice suntŭ aceste ocasiunĭ — nu găsescŭ destule cuvinte injurióse la adresa poporului românŭ, făcêndu-lŭ sĕlbaticŭ, necultŭ, că trăesce miserabilŭ, că e sărantocŭ, că e beţivŭ şi câte şi mai câte alte graţiosităţĭ de felulŭ acesta.

Chiar în ḑilele acestea, fóia guvernamentală din Cluşiu, vorbindŭ despre escursiunea scriitorilorŭ şi artiştilor „ungurĭ“, ḑicea despre Câmpiă, unde suntŭ numai Românĭ, că pe acolo în timpŭ de plóiă numai pasĕrile potŭ umbla, nu e nicĭ trenŭ, nicĭ şosea, e o îngrozitóre cerşetoriă, o stare neglésă, viéţă fără sciinţă şi fără pretenţiunĭ, fraţii Valahĭ suntŭ trândavĭ, bĕutorĭ de rachiu ş. a.

Nu scimŭ décă fóia unguréscă a roşitŭ când a făcutŭ acéstă „patriotică“, „cultă“ şi „civilisatóre“ descriere despre Românii din Câmpiă, carĭ ca toţĭ ceilalţĭ Românĭ din alte părţĭ ale Ardealului, Bănatului şi Ţĕrei ungurescĭ trăescŭ şi muncescŭ numai pentru Ungurii dela putere. Dér atâta e sigurŭ că, décă fóia unguréscă ar avé câtuşĭ de puţină cultură a inimei, ar fi trebuitŭ sĕ se bată peste gură şi sĕ tacă.

Bietulŭ Românŭ muncesce ḑi şi nópte pentru guvernulŭ ungurescŭ, pentru esecutorii ungurescĭ, pentru milionulŭ de lefegii ungurescĭ, pentru agitatorii ungurĭ, pentru kulturegyleturĭ, pentru toţĭ aceia câţĭ îlŭ esploatéză şi-lŭ batjocurescŭ. Nefiindŭ destulŭ cu atâta, 'i s'a datŭ apoi pe capu-i şi Jidovulŭ cu cârciuma, care ocrotitŭ de organele ungurescĭ stórce până la sânge pe sĕrmanulŭ Românŭ.

E culmea neruşinărei a mai pretinde, ca unŭ poporŭ atâtŭ de schingiuitŭ sĕ mai trăéscă şi bine, şi a-lŭ învinovăţi totu pe elŭ de lipsa de căi de comunicaţiune şi de sărăcia şi sdrenţele de pe elŭ, când responsabilitatea cade asupra guvernului ungurescŭ şi a celorŭ de pănura lui, adecă asupra esploatatorilorŭ.

Dér décă aceştĭ esploatatorĭ şi batjocoritorĭ nu roşescŭ atuncĭ, când vĕdŭ paiulŭ din ochiulŭ altuia şi nu-şĭ vĕdŭ bêrna din ochii lorŭ, le va roşi de sigurŭ obrazulŭ palma ce 'şĭ-o dau ei înşişĭ prin fóia unguréscă „Egyetertes“.

Décă insultătorii şi batjocoritorii „patrioţĭ“ n'ar fi certaţĭ cu sentimentulŭ ruşinei, ar trebui sĕ recunóscă ei înşişĭ, că poporulŭ românŭ bea multŭ şi se 'nduşmănesce cu morala cu deosebire acolo, unde vine în atingere cu Ungurii.

Décă pretinşii „patrioţĭ“ arŭ fi pretinĭ cu sentimentulŭ ruşinei, arŭ trebui sĕ roşéscă gândindu-se că bietulŭ Românŭ trăesce rĕu, fiindŭ că esecutorii ungurescĭ, Jidovulŭ cârciumarŭ şi legiónele de alţĭ esploatatorĭ de totŭ soiulŭ îlŭ svêntă de totŭ produsulŭ muncei lui.

Mai puţine insulte şi batjocurĭ, mai puţine persecuţiunĭ şi încercărĭ de maghiarisare, mai puţine mĕsurĭ ilegale şi mai puţină esploatare, dér mai multă interesare de sórtea poporului i-ar sta multŭ mai bine guvernului ungurescŭ şi organelorŭ lui, ca şi pressei ungurescĭ şi celorŭ carĭ agită prin ea şi afară din ea.

Pe deoparte vaetele că degeneréză şi se prăpădesce poporulŭ maghiarŭ, celŭ ocrotitŭ, din causa traiului miserabilŭ, a sărăciei, ér de altă parte batjocorirea Românului, celŭ esploatatŭ, fiindŭ că e săracŭ, denotă lipsă de cultură, rĕutate a inimei şi duşmăniă fără marginĭ.

Situaţiunea internă a Bulgariei.

Scirĭ sosite din Sofia la Belgradŭ spunŭ, că cu ocasiunea intrării principelui Ferdinandŭ în capitala bulgară erau marĭ temerĭ că vorŭ isbucni turburărĭ. Macedonenii nemulţumiţĭ şi o parte din garnisónă, ai cărei oficerĭ suntŭ partisanĭ ai fostului ministru de rĕsboiu colonelulŭ Nicolaeff, unŭ mare partisanŭ alŭ prinţului Alesandru de Battenberg, erau, se ḑice, gata a se rescula. Guvernulŭ fórte îngrijatŭ, a procedatŭ la unŭ mare numĕrŭ de arestărĭ şi ordonă ca gendarmeria sĕ ocupe consulatulŭ rusescŭ.

Autorităţile au pusŭ sĕ se facă cercetărĭ în casarma artileriei şi în împrejurimile ei, căcĭ se credea că există arme şi muniţiunĭ îngropate. Până acum aceste cercetărĭ n'au datŭ nicĭ unŭ resultatŭ.

Fusese vorba într'unŭ momentŭ d'a exila pe mitropolitulŭ Clement, însĕ se asigură că svonulŭ rĕspândindu-se în oraşŭ a pricinuitŭ o mare mişcare. Ómenii armaţĭ au fostŭ la mitropolitŭ şi i-au propusŭ sĕ-lŭ apere în contra guvernului.

Spre a nu provoca unŭ conflictŭ sângerosŭ care ar fi putută da semnalulŭ rĕscólei în contra noului principe, guvernulŭ a găsitŭ cu cale, ca mai bine sĕ renunţe la proiectulŭ sĕu.

Intêlnirea Ţarului cu Impĕratulŭ Vilhelm.

In cercurĭ rusescĭ se contéză — precum se comunică din Petersburg cătră „Kolnische Zeitung“ — pe o întêlnire ce o va avé Ţarulŭ Rusiei cu Impĕratulŭ Germaniei. Intêlnirea se va face în tómna acésta, între 10 şi 15 Noemvre, probabilŭ în Danzig, şi anume când Ţarulŭ se va întórce spre casă din Danemarca, unde se află acum. In Petersburgŭ se crede că în prima liniă se va tracta de reînoirea alianţei păcii între Rusia şi Germania, ce espiră pe la mijloculŭ lui Septemvre.

Afacerea încălcării graniţei.

Cu privire la încălcarea graniţei de cătră ostaşii românĭ, despre care raportarămŭ în numĕrulŭ de Sâmbătă alŭ fóiei nóstre, „Székely Nemzet“ mai dă următórele amĕnunte:

„Mai mulţĭ locuitorĭ din Szépviz, Sânmiclăuşŭ şi Borşova, auḑindŭ că proprietăţile lorŭ arŭ fi ocupate de Românĭ, s'au dusŭ în munţii respectivĭ, ca sĕ împedece ocuparea lorŭ. Au anunţatŭ că loculŭ este alŭ lorŭ şi au începutŭ sĕ cosécă iérba ce mai rĕmăsese necosită. Ómenii aceştia sciau, că în ḑilele trecute prinţulŭ Ghica, ca proprietarĭ alŭ locului, a fostŭ la graniţă şi hotărîtŭ a declaratŭ, că nu se amestecă în afacerea teritoriului ocupatŭ, deórece graniţa este în loculŭ, unde susţinŭ respectivele comune din comitatulŭ Ciucului. Arendatorii de până acum ai locului acestuia au datŭ dincócĭ de graniţa recunoscută de Ghica mai bine de 100 jugĕre pe séma locuitorilorŭ din Moldova şi pe acestŭ teritoriu şĭ-au făcutŭ ostaşii din Moldova drumŭ pentru a patrola. Astfeliŭ, pe cândŭ respectivii Sĕcui cosiau pe proprietatea lorŭ, doi ostaşĭ înarmaţĭ din Moldova au mersŭ din patrolă la ei, pentru ca sĕ-i alunge. Aceştia însĕ au fostŭ prinşĭ şi arestaţĭ, ér la interogatoriu au declaratŭ, că comanda militară li-a ordonatŭ lorŭ sĕ apere teritoriulŭ. După acesta ostaşii moldovenĭ au fostŭ eliberaţĭ, s'au dusŭ la ai lorŭ şi étă că în ḑiua următóre, 17 Augustŭ, pe cândŭ Sĕcuii lucrau în linişte, năvălescŭ asupra lorŭ 12 ostaşĭ românĭ sub conducerea unui ofiţerŭ, îi iau pe Ungurĭ la gónă, ofiţerulŭ prinde a descărca glónţe asupra lorŭ, prigoniţii fugŭ şi se ascundŭ. Ostaşii descărcândŭ din puşcă străbatŭ totŭ mai înlăuntru pe teritoriu ungurescŭ, doi din ei au fostŭ trimişĭ după cei ascunşĭ ca sĕ le ia ce aveau cu ei. Aceştia au prinsŭ a se apĕra cu două puscĭ de vênătóre, ce aveau la ei, dér în urmă n'au putută susţiné foculŭ; ostaşii românĭ au furatŭ dela ei două mantale, trei straiţe şi 4 cóse; altceva nu au aflatŭ. — Impuscăturile au fostŭ atâtŭ de înverşunate încâtŭ glónţele au găuritŭ casele şi alte edificii de ale locuitorilorŭ ungurĭ dela graniţă. O bucată ruptă din părete a străbătutŭ în casa lui András Balázs din Sânmiclăuşŭ şi l'a rănitŭ.

Foculŭ a duratŭ dela 11 óre a. m. până la 4 p. m. In timpulŭ acesta 3 dintre ostaşii luptătorĭ au fostŭ prinşĭ, aşa, deplinŭ înarmaţĭ, cum erau. — După multă rugare însĕ, la urmă au fostŭ liberaţĭ şi numai armele li-s'au opritŭ şi aceste arme astăḑĭ se află la casa comunală din Ciucŭ-Szépviz.

In ḑiua următóre, 18 Augustŭ, ostaşii românĭ, sub conducerea unui subofiţerŭ, de asemenea au continuatŭ unŭ rĕsboiŭ formalŭ contra Sĕcuilorŭ din Ciucŭ, ocupândŭ vigilia dela graniţă, rădicată pe spesele comitatului Ciucŭ şi mutândŭ graniţa României cu unŭ kilometru dincóce, pe teritoriulŭ ungurescŭ.“

SCIRILE ḐILEI.

Pentru atragerea străinilorŭ la Pesta din incidentulŭ construirei căilorŭ ferate orientale, ministrulŭ ungurescŭ de comunicaţiune a făcutŭ paşii de lipsă. La mergere din Parisŭ la Constantinopolŭ, călĕtoria se póte întrerupe în Pesta. Se dau bilete de drumŭ, mersŭ şi întorsŭ, între Pesta, Constantinopolŭ, Sofia, Filipopolŭ, Nicopolŭ, Salonicŭ ş. a. şi se publică în diferite limbĭ manuale (călĕuze) de călĕtoriă cu deosebită consideraţiune la Pesta şi Ungaria.

—x—

Ni se scrie din Sĕcele cu data 18 (30) Augustŭ: „Lunĭ, în 17 (29) Augustŭ, poporulŭ românŭ din Sĕcele avu bucuria a vedé în mijloculŭ sĕu pe părintele archimandritŭ şi vicarŭ archiepiscopescŭ Nicolau Popea. Părintele archimandritŭ a petrecutŭ mai multŭ timpŭ la băile din Vâlcele, de unde în ḑiua susŭ memorată s'a dusŭ sĕ cerceteze Sĕcelele, care este loculŭ sĕu natalŭ. Primirea ce i-au făcut'o Românii a fostŭ solemnă. Unŭ frumosŭ banderiu de călăreţĭ, îmbrăcaţĭ mai toţĭ în costumŭ naţionalŭ şi urmaţĭ de unŭ lungŭ şirŭ de trăsurĭ, cu stegulŭ scolarŭ în frunte, îi eşiră înainte până la crâşmuţa Hermanului. La sosire aci, la orele 4 p. m. îlŭ întêmpină numerosŭ poporŭ şi mai tótă inteligenţa română din Sĕcele. Mai întâi părintele Eremiă Verzea îlŭ bineventă în numele preoţimei şi alŭ poporului românŭ din Sĕcele prin o frumósă cuvêntare, accentuândŭ mai vĕrtosŭ mândria ce o simtŭ Sĕcelenii, avêndŭ eşitŭ din sinulŭ lorŭ unŭ bărbatŭ distinsŭ şi meritatŭ. La acéstă vorbire rĕspunse Părintele archimandritŭ, dândŭ espresiune recunoscinţei sale pentru onórea ce i s'a făcutŭ, îndemnă la comună activitate pe poporŭ, accentuéză obligaţiunea fiă-cărui omŭ de a face fapte bune şi

dă mai multe instrucțiunĭ folositóre poporului, ér la fine îșĭ esprimă dorința, ca sĕ mai ajungă odată Săcelele la starea înflorităre de odinióră. Apoi, în trăsura de gală, trasă de patru caĭ, fù condusŭ la casa părintéscă. La casa părintéscă, ce era împodobită cu verdéță și cu gustŭ decorată, se mai rostiră câteva cuvinte de bine-venire, după care Părintele archimandritŭ vorbindŭ cu toțiĭ pe rêndŭ, le dete mâna și cu acésta serbarea se încheiă."

—x—

Estragemŭ următórele date din raportulŭ ce l'a făcutŭ comitetulŭ centralŭ alŭ kulturegyletului cu ocasiunea adunării generale în 28 a. l. c. la Sepsi-Szent-György: In 12 Aprilie 1885 dispunea societatea de unŭ capitalŭ de 300 fl., când s'a constituitŭ la 31 Augustŭ 1885, averea societății era de 50,000 fl., la adunarea generală, care a fostŭ în 29 Augustŭ 1886, capitalulŭ se suise la 150,000 fl și astădĭ a ajunsŭ aprópe la 250,000 fl. Societatea numără 16 comitete comitatense. 8 comitete orășenescĭ, 15 cluburĭ provinciale și 26 filiale. Numĕrulŭ membrilorŭ a crescutŭ așa de tare, în câtŭ astădĭ deja societatea numără 1548 membrii fundatorĭ și pe viéță, 11,329 ordinarĭ, și 3944 membri ajutătorĭ, în totalŭ 16,843 membri. Din tóte unghiurile țĕrii, din tóte clasele societății i se trimitŭ societății contribuirĭ; cea mai mică contribuire e de 4 cr., cea mai mar de 2202 fl. 3 cr. Prin subscrierĭ suntŭ deja ca asigurate contribuirĭ în valóre de 185,790 fl 55 cr. Raportulŭ mai amintesce și de activitatea ce desvóltă societatea. Societatea a votatŭ ajutóre la diferite scóle, convicte, preoțĭ săracĭ, asilurĭ (grădinĭ) de copiĭ și altorŭ institute ungurescĭ. Intre aceia, carĭ șĭ-au câștigatŭ deosebite merite pentru reuniune este ministrulŭ de honvedĭ Geza Fejérváry, care a ridicatŭ interesulŭ Ardélului, furnisândŭ dela industriașii ardelenĭ 100,000 de părechĭ încălțăminte militărescă. — Nicĭ nu trebuia sĕ se mai dea de golŭ kulturegyletiștii că suntŭ sprijiniți de guvernŭ, căcĭ o sciamŭ. E bătĕtorŭ la ochĭ, că până mai acum e anulŭ se lăudau cu 300,000 fl., ér acjĭ au scădutŭ la 250,000 fl., și și aceștia numai pe hârtiă. De altmintrelea suntŭ banĭ aruncați în vêntŭ.

—x—

In comitatulŭ Têrnavei maĭ ĭ s'au înmulțitŭ porcii sĕlbaticĭ așa de tare, încâtŭ pricinuescŭ câmpurilorŭ marĭ stricăciunĭ. Țĕranii din Șașŭ stau nóptea la pândă, ca sĕ-șĭ apere încâtva sĕmĕnăturile. Tocmai așa era în evulŭ mediu, observă „Sieb. Deutsch. Tgbltt.«, când țĕranulŭ era dată pradă pagubelorŭ pricinuite de fĕre sĕlbatice, numai ca sĕ nu turbure »domnului« plăcerea de vênătóre.

—x—

Pentru servițiile aduse maghiarismului, ministrulŭ Trefort a »pricopsitŭ« pe următorii preoțĭ greco-orientalĭ: Iónŭ Vătășanŭ din Archita cu 80 fl., Alecsandru Stoica din Sĕliștióra, Aronŭ Suciu din Délu-mare și Vasilie (Ladislau) Petru din Vălișóra cu câte 60 fl., Neculae Berașŭ din Bejanŭ, Ioachimŭ Cerbianŭ din Nucșora, Petru Duma din Techerĕu Iónŭ Ghiuruțanŭ din Ungurașŭ, Artenie Crișan, și Neculae Munteanovicĭ din Alba-Iulia cu câte 50 fl. — Românii îi vorŭ ține minte.

—x—

Paguba pricinuită în Hermanŭ prin arderea a 51 șurĭ și 27 grajdurĭ pline cu nutrețŭ și cu bucate se calculéză la 40.000 fl. Edificiile au fostŭ cea mai mare parte asigurate, nu însĕ nutrețulŭ și bucatele.

—x—

La deschiderea adunărei generale a kulturegyletului ardeleanŭ în Sepsi-Sân-Georgĭ cjise președintele, contele Bethlen, că țelulŭ și scopulŭ reuniunei nu e declarare de rĕsboiu contra naționalităților, ci numai unŭ locŭ de a păstra și susține, precum și a deștepta spiritulŭ naționalŭ maghiarŭ. Mulțămi apoi scriitorilorŭ și artiștilorŭ carĭ au făcutŭ escursiune prin Ardealŭ și s'au dusŭ la adunarea kulturegyletului oferindŭ ocasiune lățirei comune a culturei naționale maghiare. — Cu alte cuvinte, pelea nu le o póte în nicĭ unŭ casŭ schimba naționalitățilorŭ, dér acoperită cu o atâtă ca sĕ nu se vadă că nu e ungurescă ar fi pla culŭ „patrioțilorŭ« de contrabandă.

—x—

»Nemzet« propune înființarea unui alŭ treilea institutŭ de nebuni, deorece se'mulțescŭ cumplitŭ nebunii, ca în orîce statŭ civilisatŭ! — Are mare dreptate »Nemzet«, când spune că se sporescŭ cumplitŭ nebunii, dér nu din causa civilisațiunei, ci din lipsa ei. Faptele cjilnice nĭ-o dovedescŭ. Recomandămŭ și noi înființarea unui nou institutŭ de nebunĭ și a unei catedre de nebunia la Clușiu pentru formarea de medicĭ alieniștĭ. E mare nevoe.

Afacerea parochiei Hermanului.

Primimŭ ne'ncetatŭ plângerĭ din partea Românilorŭ din comuna bisericéscă gr. or. Hermanŭ. Parochia acésta a statŭ mai multŭ timpŭ vacantă și în fine s'a alesŭ unŭ nou preotŭ, la 12 Ianuarŭ 1886, în persóna învĕțătorului de acolo, Alesandru Dogariu. Ni se spune mereu, că alegerea acésta s'a făcutŭ în modŭ ilegalŭ și poporulŭ susține, că e în stare s'o probeze acesta cu mai multe dovedĭ autentice. Ba și fără de asta, primirămŭ spre publicare o declarațiune în numele a 140 familii din Hermanŭ, prin care se protestéză cu cea mai mare energiă contra alegerei de preotŭ a inv. Alex. Dogariu, declarândŭ sĕrbătoresce, că nicĭ-odată nu-lŭ vorŭ recunósce de preotŭ alŭ lorŭ.

Ne abținemŭ de a da publicității faptele, ce se impută în acéstă declarațiune trecutului învĕțătorului Dogariu. Constatămŭ numai, că ele suntŭ de așa natură, încâtŭ, decă suntŭ adevĕrate, fórte anevoiă se póte spera ca alesulŭ preotŭ Dogariu sĕ-șĭ pótă câștiga simpatia și respectulŭ evlavioșilorŭ, de care unŭ preotŭ are neapĕrată trebuință din partea poporului sĕu.

Ni-se spune, și e chiarŭ o urmare firéscă a lucrului, că de când esistŭ aceste dușmănóse relațiunĭ între preotulŭ și credincioșii sĕi din comuna Hermanŭ, sufere biserica, sufere scóla și sufere moralitatea publică a poporului. De aceea a sositŭ, credemŭ, timpulŭ, ca competenta autoritate bisericéscă sĕ resolveze odată acéstă cestiune, cu atâtŭ mai multŭ, că în vr'o trei rândurĭ s'au dusŭ deputațiunĭ dintre poporenii hĕrmănenĭ la Sibiiu, la I. P. S. S. Metropolitulŭ, și s'au adresatŭ proteste a tâtŭ la consistoriu, câtŭ și la sinodulŭ archidiecesanŭ.

Etă cum încheiaie ultima plângere, ce nĭ-s'a trimis în numele a 140 familii din Hermanŭ:

„Acum nu mai putemŭ suferi, și declarămŭ, ba jurămŭ înaintea publicității, că nu vomŭ lua sfintele taine din mânile lui prihănite. Declarămŭ, că nu primimŭ responsabilitatea pentru urmările neobservărei canónelorŭ, carĭ suntŭ basa bisericei, ci responsabilĭ pentru aceste urmărĭ vorŭ fi superiorii bisericei. Cerem resolvarea lucrului, cerem sĕ se delăture Alexandru Dogariu și sĕ se facă altă alegere!"

Munții apusenĭ.

Valea dosului, 26 Augustŭ 1887.

Domnule Redactorŭ! Nulla dies sine linea. Părintesculŭ guvernŭ din nou nĭ-a datŭ o viuă probă câtŭ ține la dreptate și echitate de-o parte, și cu câtă rigóre scie esecuta legile existente de altă parte.

Devenindŭ vacantŭ postulŭ de vice-notarŭ la judecătoria regală de cercŭ din Abrudŭ, între alții a competatŭ la acela și unŭ tinĕrŭ juristŭ românŭ deplinŭ cualificatŭ, carele are o praxă de trei anĭ câștigată la tribunalulŭ din Alba-Iulia și în toțĭ ramii justiției, carele posede deplinŭ cele treĭ limbĭ ale patriei, și carele în decursulŭ servițiului sĕu câștigându-șĭ stima și recunoscința superiorilorŭ sĕi a și fostŭ propusŭ locurilorŭ mai înalte în primulŭ locŭ spre denumire.

Ne așteptamŭ dér cu tótă siguritatea la denumirea acestui distinsŭ practicantŭ mai cu sémă din motivulŭ că concurenții sĕi și în cualificațiune și în anii de servițiĭ îi erau inferiorĭ, dér — sub împrejurările actuale — mai vêrtosŭ din motivulŭ, că tatălŭ tinĕrului practicantŭ ca amploiatŭ comitatensŭ încă este unulŭ carele totdéuna a votatŭ pe sprîncena celorŭ dela putere.

Deșĕrtă a fostŭ însĕ justa nóstră așteptare. In loculŭ celui propusŭ de tribunalŭ s'a denumitŭ — în acestŭ ținutŭ curatŭ românescŭ — unŭ Săcuiu fără praxă, carele — însemnați-vĕ bine — nu scie nicĭ o vorbă românesce!

Vĕ puteți dér închipui, d-le Redactorŭ, ce achisițiune este noulŭ denumitŭ pentru judecătoria nóstră atâtŭ de scăpătată în tótă privința.

Acéstă denumire totodată ne arată, că domnii dela putere au întorsŭ pe dosŭ vechia dogmă că: funcționarulŭ este pentru poporŭ și nu viceversa. Nu mai puținŭ ne probéză că legile sancționate de monarchŭ, carĭ prescriu ca în fiăcare ținutŭ sĕ se denuméscă numai funcționarĭ carĭ sciu limba poporului, suntŭ — și nu sciu până când — au sĕ rĕmână literă mórtă.

Justus.

Din Banatŭ, 14 Augustŭ 1887.

Am totŭ așteptatŭ, că doră se va afla cineva din inteligința cea numerósă română din Lugoșiu, carea va descrie și în foile române decursulŭ alegerei deputatului dietalŭ din Lugoșiu, ca așa sĕ aibă și publiculŭ românŭ cunoscință despre cele întêmplate la Lugoșiu. Insĕ vĕdêndŭ că în foile române nu se face nicĭ o amintire despre decursulŭ alegerei, mĭ-am ținutŭ de strînsă datoriă a descrie — fiă și mai târdiu — pe scurtŭ, dér fidelŭ alegerea deputatului dietalŭ din Lugoșŭ în cele următóre:

Alegerea deputatului dietalŭ pe periodulŭ de 5 anĭ, în cerculŭ electoralŭ alŭ Lugoșului s'a întêmplatŭ în 20 Iuniu 1887, alegêndu-se cu aclamațiune Protonotarulŭ comitatensŭ Szende Bela, fiulŭ fostului ministru de honvedĭ Szende Bela, nefiindŭ contra candidatŭ.

După terminarea alegerei, partida liberală, la o oră după amédĭ a convenitŭ în casina ei la unŭ banchetŭ in onórea noului alesŭ deputatŭ. La acestŭ banchetŭ au participatŭ mai mulțĭ Românĭ de pe sate, unii oficialĭ din locŭ, alții notarĭ și mai mulțĭ preoțĭ. Intre aceștia a fostŭ Simeonŭ Tamașŭ, protopopŭ gr. cat. din Lugoșŭ. A mai participatŭ la acelŭ banchetŭ încă unŭ protopopŭ gr. cat. cu brâu roșu cu numele Grecu. Apoi mai mulțĭ preoțĭ gr. or. cu brâne roșii, precum Adamŭ Roza, vitézulŭ dela Laucusescĭ, Iosifŭ Tempia din Lugoșŭ și alții.

Ecă părerea celorŭ carĭ au insistatŭ pe lângă pasivitatea absolută, atâtŭ în Transilvania câtŭ și în Bănatŭ și Ungaria, e justificată pre deplinŭ, și logica cea tare, șĭ-a și produsŭ resultatulŭ sĕu rațională. Cacĭ pe totŭ loculŭ, unde au fostŭ candidațĭ și românĭ cu programŭ

FOILETONU.

(40)

Misterele Veneției.

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

XIV.

Intre doi norĭ.

Mititica Fiametta zîmbea bunului Ricardo, și după ce se silea — nu prea seriosŭ — ca sĕ-șĭ tragă mâna, apoi i-o lăsa de bună voiă. Elŭ îi ținea mâna în dreptulŭ ochilorŭ și o mângâia dulce. Adeseorĭ adormea astfelŭ. Așa știa elŭ sĕ facă curte logodnicei lui.

Veni în sfĕrșitŭ cjiua când Ricardo putŭ sĕ se scóle și susținutŭ de iubita lui Fiametta sĕ ocolescă camera de câteva orĭ.

In cjiua aceea camerista declară gondolierului că ea trebue sĕ se întórcă lângă stăpâna sa. Vorbele acestea puseră pe gândurĭ pe bunulŭ Ricardo, care se desfăta în bucuriile unei convalescențe alŭ cărorŭ sfîrșitŭ nu vre sĕ-lŭ prevadă.

— Ce felŭ? Vrei sĕ mĕ părăsești? întrebă elŭ pe Fiametta privind'o cu mirare.

— Negreșitŭ că o sĕ te părăsescŭ; acum ești destulŭ de sănĕtosŭ! cjise camerista.

— Da, așa se pare, însĕ sĕ mĕ credĭ că nu sunt bine de locŭ, dragă Fiametto.

— Ce mai ai? întrebă iute camerista.

— Mĕ temŭ sĕ nu mĕ apuce ér frigurile! rĕspunse gondolierulŭ cu o voce jalnică.

— Sĕ te întórcă ér frigurile?!

— Vai! da, Fiametto, și tu știi că pe unŭ omŭ ilŭ apucă frigurile pentru a doua óră, este mai totdéuna primejdiosŭ! cjise bunulŭ Ricardo dândŭ din capŭ.

Mititica Fiametta credjuse o clipă că într'adevĕrŭ póte sĕ se întêmple o primejdiă, așa că ingălbenise fórte tare. Insĕ în cele din urmă ghici comedia jucată de Ricardo, pentru ca s'o ţină mai multŭ timpŭ lângă dênsulŭ Hotărî dér sĕ rîdă de elŭ.

— Ce felŭ? n'ai audjitŭ ce a cjisŭ doctorulŭ când a venitŭ pentru cea din urmă óră? cjise ea prefăcêndu-se fórte mâhnită.

— Ba da! cjise Ricardo care nu audjise nimicŭ

— Ah, știi dér că chiar deseră o sĕ ai unŭ acces de frigurĭ nebune! cjise Fiametta acoperindu-șĭ fața cu mânile.

— Cum ai cjisŭ? eu? sĕ am frigurĭ nebune?! cjise bietulŭ gondolierŭ bleojdindŭ ochii.

— Da, bine a predjisŭ doctorulŭ! — cjise Fiametta dândŭ tóte semnele unei durerĭ vii; — elŭ chiar a spusŭ că ai sĕ fi furiosŭ și că ai trebui celŭ puținŭ patru ómenĭ ca sĕ te stăpânéscă.

— Patru ómenĭ!

— Și încă patru din cei mai voinicĭ! Doctorulŭ i-a adusŭ cu dênsulŭ.

— Cum așa?

— Da, suntŭ câteșĭ patru în camera d'alăturĭ.

— Fiametto, visezĭ! cjise Ricardo începêndŭ sĕ prindă frică seriosŭ.

— Vai nu, nu visezŭ, ci îțĭ vorbescŭ fórte adevĕratŭ, bine a cjisŭ doctorulŭ.

— Dar să mĕ credĭ, Fiamina mea, că nicĭodată n'am fostŭ mai sănĕtosŭ ca acum! cjise gondolierulŭ sculându-se ca sĕ se apropie de cameristă.

— Țĭ-am mai spusŭ că doctorulŭ mĭ-a ordonatŭ sĕ plecŭ la cea dintâi ocasiă, și sĕ te îngrijéscă numai cei patru ómenĭ carĭ stau în camera d'alăturĭ.

— Fiametto! cjise gondolierulŭ bătêndŭ din picioră. Camerista dete unŭ țipĕtŭ.

— Vai de mine! l'a apucatŭ! . . cjise ea.

— Fiamino! . . .

— Nu te apropia de mine, orĭ strigŭ pe cei patru ómenĭ!

— Crede-mĕ . . . Fiama! Fiamina mea! . . . cjicea gondolierulŭ mâhnitŭ.

Insă de prisosŭ. Camerista, care părea grozavŭ de speriată, nicĭ nu-lŭ asculta. S'ascundea dupĕ mobile, grămădea mobilele înaintea ei pentru ca sĕ n'o pótă ajunge gondolierulŭ.

— L'a apucatŭ! l'a apucatŭ! . cjicea ea.

— Ba nu, ba nu, Fiama; numai am frigurĭ, nicĭ-odată n'am fostŭ mai liniștitŭ . . . Crede-mĕ! te rogŭ!...

Cu câtŭ protesta Ricardo mai multŭ, cu atâtŭ Fiametta striga, până când în cele din urmă vĕdêndŭ că bietulŭ gondolierŭ îi cade la picióre cu mânile împreunate, începŭ sĕ rîdă cu atâta sgomotŭ încâtŭ elŭ înmărmuri.

— Hei! ce-i asta? cjise gondolierutŭ.

— Asta este că amêndoi amŭ jucatŭ comedia. Dar cine a jucat'o mai bine dintre noi amêndoi? hai? spune, cum ți se pare, Ricardo? rĕspunse Fiametta.

— Ah, Fiamina mea, bine te pricepĭ sĕ-mĭ dai lec

naționalŭ, aceia au cădutŭ, afară de domnulŭ Generalŭ Doda, pe care l'au susținutŭ foștii lui grănițerĭ bravĭ la Caransebeșŭ. Așa a cădutŭ Truția la Baia de Crișŭ, așa Veteranulŭ Vincențiu Babeșŭ la Sasca montană, și alții aiurea.

Aceste petrecêndu-se, iĭ stă omului mintea in locŭ, când cugetă seriosŭ, că cum a putută căde veteranulŭ Vincențiu Babeșŭ, într'unŭ cercŭ alegĕtorŭ curatŭ românescŭ și mai numai de o confesione religionară, și chiarŭ fața cu unŭ Asbot János, unŭ individŭ cu totulŭ necunoscutŭ pe aceste locurĭ.

Gândescă-se seriosŭ la urmărĭ aceia dintre noi, carĭ au decădutŭ până a merge sĕ dea mână de ajutorŭ dușmanilorŭ nostri. **x.—y.**

Agricultura în Germania.

O escursiune agricolă făcută la Rosalii 1884 în provincia Sacsonia

Orașulŭ Quedlinburgŭ și cultura de florĭ.

(Urmare.)

Unŭ funcționarŭ, care încă ne insoțea, ne arătă o grădină pe care o cumpĕrase proprietarulŭ cu 5 anĭ înainte, și cu tóte că fusese o cărămidăriă și numai găurĭ și bălțĭ de câte $1^1/_2$—2 stânjinĭ adâncime, a trebuitŭ sĕ o plătéscă cu câte 6000 mărcĭ morgenu-lŭ. Elŭ nu s'a spăriatŭ de găurile și bălțile cele adâncĭ, ci a pusŭ de au căratŭ cu carele nomolŭ nisiposŭ dela gârlă de au oblitŭ loculŭ, și adĭ e una din grădinile sale cele mai frumóse. Spesele ce le-a avutŭ cu cumpĕratulŭ și oblirea ii se intorcŭ in cați-va anĭ, decă nu i se vorŭ fi intorsŭ deja pân' acum. Era o fericire sĕ trecĭ dela locŭ la locŭ, dela flóre la flóre, sĕ vedĭ și sĕ mirosĭ sute și mii de florĭ în tóte colorile și mărimile! Mergêndŭ cu carĕle peste otarŭ, ni se păru într'o parte, că vedemŭ o frumósă dumbravă de stejărei, ca de 15 20 hectare intindere, și când ne apropiarămŭ de ea, spre mai marea nostră mirare, observarămŭ, că nu e pădure de stejarŭ, ci suntŭ numai pocile (prăjinile) dela fasole, der atâtŭ de dese erau, de jurai că e pădure. De altcum le-amŭ intâlnitŭ în dina aceea in aceleașĭ mărimĭ în diferite locurĭ. Și ei cultivă sfecla de zacharŭ pentru sĕmênță, și anume isbutiră sĕ perfecționeze și sĕ facă mai bune mai multe rasse principalĭ: ca sfecla albă de Silesia, pe cea albă imperială a lui Knauer, pe a lui Vilmorin, numită Blanche améliorée, pe cea albă imperială de Klein Wanzleben, și sĕ creeze alte tipurĭ și varietățĭ nouĕ; vêndŭ maja de sĕmênță cu câte 90—100 mărcĭ.

Pe lângă cultura de florĭ, care e lucru principalŭ, se ocupă și cu cultura semênțelorŭ de legumĭ și zarzavaturĭ, pe o întindere destulŭ de însemnată. Alte sĕmênțe economice și silvicole, deși țină in deposite și desfacŭ, totușĭ pe acele nu le producŭ ei, ci le cumpără dela cultivătorĭ specialĭ.

Cu unŭ cuvêntŭ, tóte tiparele și formele de florĭ cunoscute pe fața pământului le-au adunatŭ și le cultivă ei astfelŭ, încâtŭ la ei totdéuna poțĭ găsi orĭ și ce flóre și legumă, atâtŭ in prise pentru cați-va fenicĭ, câtŭ și cu ridicata; der tóte acestea nu le suntŭ de ajunsŭ, ci se silescŭ sĕ creeze din fiăcare specie tipurĭ și forme nouĕ, mai frumóse, mai trainice și mai răbdurii, carĭ le aducŭ apoi venite îndoite și îndecite, fiindŭ și mai căutate decâtŭ cele cunoscute.

Amŭ vorbitŭ de atâtea orĭ de crearea de tiparurĭ, de forme nouĕ la florĭ, pomĭ cereale etc. fără însĕ a spune cum sĕ face acésta. Fiă ne dér permisŭ a întregi și acéstă lacună:

Crearea de tipurĭ și varietățĭ nouĕ se face la plante in tocmai ca și la animale în douĕ modurĭ: 1) prin alegere sĕu selecțiune și a 2 a) prin incrucișare sĕu hybridațiune. Prin alegere se face în modulŭ următorŭ: Décă grădinarulŭ sĕu cultivatorulŭ are o formă frumósă, mare și plină, d. e. de trandafirĭ roșii, și ar voi că aceeașĭ formă sĕ-șĭ păstreze tóte caracterele și insușirile ei, numai colórea sĕ fiă albă, atuncĭ din tulpina aceea de trandafirĭ roșii ia mlădița, care a produsŭ florile cele mai alburii și o sĕdesce singură, și apoi dintre mlădițele ei, ia érășĭ pe aceea, care a produsŭ florile cele mai albe, o sĕdesce și pe aceea érășĭ singură, și așa mai departe, și după câțiva anĭ, din forme cu totulŭ roșii, va avé trandafirĭ albĭ ca zăpada, și érășĭ din florĭ albe va avé altele nouĕ, cu totulŭ inchise, până aprópe negre.

Insĕ calea acesta este cam lungă, progreséză numai incetŭ și până la rĕușirea completă-i trebue mai mulțĭ anĭ. Când însĕ elŭ voesce sĕ facă acésta mai iute, atuncĭ se servesce de metoda a doua, a încrucișărei. (Va urma.)

Scirĭ militare.

România. Ministerulŭ de rĕsboiu a trimesŭ o circulară tuturorŭ prefecțilorŭ din țéră, invitându-i sĕ ia mĕsurĭ seriose ca pe tabelele de recensămêntŭ a tinerilorŭ, care urméză a concura pentru formarea contingentului 1888, sĕ se inscrie toțĭ tinerii în vêrstă dela 21—30 anĭ ce se pretindŭ supușĭ streinĭ, cu orĭ-ce scuse și orĭ-ce acte arŭ presenta ei, pentru ca sĕ se potă dovedi aceia carĭ s'au scutitŭ în alțĭ anĭ pe nedreptŭ de serviciulŭ militarŭ. Acestorŭ tinerĭ li se va lua și unŭ interogatorŭ ce se va trimite impreună cu actele la ministerulŭ de esterne.

Convocare.

Membrii reuniunei invĕțătorilorŭ românĭ gr. or. din districtulŭ Abrudului, respective protopresbiteratele Câmpenĭ, Abrudŭ și Lupșa, se convócă la adunarea generală a acestei reuniunĭ, care se va ținé în dilele 6, 7 și 8 Septemvre 1887 st. v. în Câmpenĭ cu următorea programă:

Duminecă 6 Septemvre, inainte de amiadĭ: Participare in corpore la serviciulŭ divinŭ. După încheiarea serviciului divinŭ:

Ședința I. 1) Deschiderea adunărei. 2) Alegerea comisiunilorŭ. După amédĭ:

Ședința II. 3) Raportulŭ comitetului, casarului și bibliotecarului. 4) Cetirea disertațiunei: »Care este causa, pentru care grădinile scólelorŭ nu se sporescŭ, și pentru ce unii învĕțătorĭ avêndŭ pămêntŭ pentru grădina de scólă nu lŭ cultivă pentru instruirea scolarilorŭ in grădinăritŭ, și ce mĕsurĭ ar fi a se lua pentru a se da unŭ avêntŭ mai mare în instruirea acestui ramŭ folositorŭ?« de învĕțătorulŭ Nicolau Corcheșiu.

5) Prelegerea practică: „Tractarea religiunei în despărțémintele IV. V și VI." de învĕțătorii Iosifŭ Gombosŭ, Teodorŭ Dușa și Vasilie Gau.

Lunĭ, 7 Septemvre. Inainte de amiadĭ:

Ședința III. 6) Cetirea disertațiunei: »Enumerarea deosebitelorŭ metode de cetitŭ și scrisŭ și resultatulŭ acelora", de invĕțătorulŭ George Nicula. 7) Prelegerea practică: »Computulŭ in anulŭ I. de scólă" de învĕțătorii: Nicolau Necrelescu, Solomonŭ Coroiu și Ioanŭ Motora. 8) Cetirea disertațiunei: »Carĭ suntŭ causele pentru carĭ absențiile scolare suntŭ prê numĕróse și prin ce s'arŭ putea delătura acest inconvenient impedecătorŭ în instrucțiunea poporală?" de învĕțătorulŭ Michailŭ Contesŭ

țiĭ! dise gondolierulŭ prea fericitŭ că a scăpatŭ așa de ușorŭ.

In timpulŭ acesta tênĕrulŭ Felice Badoer, pe de plinŭ însănătoșatŭ, petrecea o parte din dile in palatulŭ ducalŭ, lângă fiica Adriaticei. Vorbeau multe și Veneția venea totdéuna totŭ la tema ei favorită. Ea stăruia cu acea energiă și pasiune pe carĭ le arătase la Isola Bella, in séra nenorocirei, despre datoria care se impunea tuturorŭ patricianilorŭ tinerĭ ca sĕ nu-șĭ piardă anii cei mai frumoșĭ ai vieții lorŭ într'o lenevie lașe.

— De vreme ce numai cariera armelorŭ iți place — deși in ochii mei ca și in ochii tuturorŭ Venețianilorŭ unŭ nobilŭ nu se injosesce décă face comerțŭ — ei bine! nu ai decâtŭ sĕ te grăbescĭ sĕ te facĭ soldatŭ! dicea ea lui Felice.

Vorbele Veneției avură unŭ adevĕratŭ succesŭ de entusiasmŭ.

Intr'o seră, intrândŭ in departamentulŭ dogelui unde lŭ aștepta Veneția ca de obiceiu, Felice ii spuse că chiar a doua di pornea ca sĕ se pună in fruntea unei companii organisată și echipată cu cheltuela lui și care aștepta pe tênĕrulŭ sĕu comandantŭ pe câmpiile Villafrancei împreună cu simburele unei armate micĭ intrunită acolo pentru o expediție, alŭ cărei scopŭ nu era încă cunoscutŭ.

După ce-i spuse acestea, amêndoi mai vorbiră încetŭ lângă o feréstră.

Feréstra era deschisă. Era o séră frumósă de véră; stelele scinteetóre păreau că se coboră din cerŭ în apa lagumelorŭ unde jucau la cea mai mică adiere: icĭ și colo se zărea fanalulŭ unei gondole lunecândŭ ușorŭ pe valurĭ, și Adriatica, undulândŭ dincolo de Lido, aducea până la palatulŭ ducalŭ unŭ ecou slabŭ alŭ vocei sale monotone și maestóse.

Bĕtrânulŭ doge asista totdéuna la întêlnirile Veneției cu Felice Badoer. In séra aceea elŭ adormi pe scaunulŭ pe care ședea. Se deșteptă când nu mai audi sgomotulŭ conversațiunei tinerilorŭ care-lŭ legănase până atuncĭ.

Când dări inaintea lui grupulŭ grațiosŭ formatŭ de mirĭ a cărorŭ umbre se restrângeau pe cerulŭ instelatŭ, inima i se strânse și ochii i se umplură de lacrimĭ. Se gândi la fiulŭ sĕu Iacobŭ, exilatŭ de barbaria Marelui Consiliu, exilatŭ pe pământulŭ ardĕtorŭ alŭ insulei Candia dimpreună cu familia. Décă Senatulŭ ar fi fostŭ milosŭ, scumpulŭ sĕu Iacobŭ ar fi aci cu nevasta sa in loculŭ care-lŭ ocupă acum Veneția și Felice Badoer. Copiiĭ — copiii copilului sĕu, ai ultimului sĕu născutŭ, ai singurului care mai trăia dintre cei trei băețĭ pe care ii detese Dumnedeu in misericordia lui și pe care ii luase in mânia lui — abia ișĭ mai aduce aminte de trăsurile lorŭ care plutescŭ nedeosebite în amintirea sa ca unŭ desenŭ p'alŭ cărui creionŭ l'a ștersŭ timpulŭ. Décă n'ar fi fostŭ crudimea Senatului, copiiĭ lui Iacobŭ s'ar juca colea la picióre le sale; ar audi rîsulŭ lorŭ argentinŭ; capetele lorŭ tinere ar îngădui mânilorŭ lui inghețate de vêrstă ca sĕ se încăldéscă în mătasea inelată, în pĕrulŭ lorŭ bălai. Decă fie sa ar fi aci, bĕtrânulŭ doge s'ar odihni celŭ puținŭ în mijloculŭ dulcilorŭ și liniștitelorŭ bucurii ale căminului de grijile crude pe carĭ i-le cășunéză dilnicŭ afacerile Statului. (Va urma).

Ședința IV. După amiadĭ: 9) Cetirea disertațiunei „Insĕmnătatea Istoriei in scólele poporale" de inv. Solomonŭ Coroiu. 10) Prelegere practică: „Cetitul, scrisul in anulŭ I. de scólă": de învĕțătorii: Aronŭ Cioranŭ, Andreiu Munteanŭ și Teodor Pasca.

Marțĭ 8 Septemvre Inainte de amiadĭ. Participare in corpore la serviciulŭ divinŭ.

Ședința V. După amiadĭ: 11) Raportulŭ comisiunilorŭ. 12) Eventuale propunerĭ. 13) Incheiare.

Din ședința comitetului centralŭ alŭ Reuniunei ținută la 1-a Augustŭ 1887 st. v.

Acéstă convocare Prea on. oficii protopresbiterale din acestŭ districtŭ suntŭ poftite a-o comunica cu învĕțătorii din tractele proprii.

Romulŭ Furduiu — președinte alŭ reuniunei

Nicolau Corcheșŭ — secret. I. alŭ reuniunei

Mulțămită publică și dare de sémă,

asupra ofertelorŭ primite de comitetulŭ pentru adunarea de ajutóre în favorulŭ incendiaților din comuna Galațĭ.

(Urmare.)

15. Din Cincu-mare, prin d-lŭ Haritonŭ Prescurea s'au colectatŭ 5 fl. dela d-nii: Basiliu Cernea, subjude reg., 2 fl., Lazarŭ Boieriu, cond. de cărțĭ funduare 1 fl., Moise Nicóră, pantofarŭ, 1 fl., Gergel Pototzki, comerciantŭ, 50 cr. și Vasile Mărgineanŭ, 50 cr.

16. Din Vadŭ, prin d-lŭ notarŭ Iacobŭ Morariu s'au colectatŭ 23 fl. 40 cr., anume din Vadŭ dela d-nii: George Morariu, proprietarŭ, 1 fl, Iacobŭ Morariu not. cerc. 1 fl., Georgiu Pásĕraru, învĕțătorŭ, 1 fl., Tamașiu Cocișŭ, colectorŭ, 1 fl., Iacobŭ Deutsch, arêndatorŭ, 1 fl. dela mai mulțĭ locuitorĭ din Vadŭ in prețulŭ colectei de 79 klg. sĕcară și 59 Klg. cucuruzŭ, 6 fl. 15 cr. dela mai mulțĭ locuitorĭ din Vadŭ colectă în banĭ 41 cr., George Boeriu primarŭ, 1 fl., Tamașiu Popŭ, vicenotarŭ 1 fl. Din Mândra: Iacobŭ Sucaciu, primarŭ, 1 fl., George Mateiu Sucaciu, economŭ, 20 cr., Lazarŭ Comșa, învĕțătorŭ, 50 cr., Friedrich Czell & Sohn (Brașovŭ) 3 fl., Ioh. Danhamer 1 fl., Adolfŭ Fleischer, cârciumariu, 20 cr., Ioanŭ Cocanŭ, parochŭ, 50 cr., Teodosiu Cocanŭ, cassarŭ comunalŭ, 40 cr. Din Todorița: Alecsiu Mijea, parochŭ, 40 cr., George Renghea, învĕțătorŭ 1 fl., Georgiu Balabanŭ, primarŭ, 50 cr., Ioanŭ Sbârnecui, proprietarŭ, 50 cr., Iosifŭ Grama, proprietarŭ, 20 cr., Mateiu Renghea proprietarŭ, 30 cr. și Nicolae Istrate, proprietarŭ, 20 cr. (Va urma.)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 31 Augustŭ. — Fóia oficială publică decorarea șefului de secțiune croatŭ Stancovicĭ cu ordinulŭ corónei de ferŭ cl. 2-a, a președintelui dietei Hrvat cu crucea de Komthur a ordinului Franz Iosef, a lui Vucosinovicĭ cu crucea de cavalerŭ a ordinului Leopold.

PARIS, 31 Augustŭ. — Ordinea de mobilisare a corpului 17 de armată s'a espedatŭ erĭ.

CONSTANTINOPOLŬ, 31 Augustŭ. — Trimisulŭ Serbiei pe lângă Pórtă a fostŭ însărcinatŭ sĕ îmâneze nota privitóre la deschiderea liniei căii ferate Vranja-Salonicŭ.

DIVERSE.

Urmările unei denunțărĭ. — Domnișóra Dronin, care nu de multŭ a fostŭ arestată în insula Wight fiindŭ bănuită că ar fi avutŭ dinamită, zace acum greu bolnavă. Arestarea s'a făcutŭ în urma unei denunțărĭ rĕutăciose și tênĕra francesă, după mai multe dile de arestŭ a fostŭ liberată, cacĭ materialulŭ bănuitŭ, ce i s'a găsitŭ în ladă, era numai lutŭ de modelatŭ. Ministrulŭ englesŭ de interne, Matthews, a promisŭ în ședința dela 10 c. a camerii comunelorŭ, că va acorda tinerei dame o despăgubire pentru neplăcerile suferite.

Necrologŭ. — Subscrișii cu inima strivită de durere anunță consângenilorŭ și amicilorŭ din depărtare, cumcă pre blânda și buna fiică, soră, nepótă și verișóră **Maria Bușița**, după unŭ morbŭ secŭ îndelungatŭ, în alŭ 22-lea anŭ alŭ etății, impărtășită cu sfintele sacramente, în 28 Aug. d. a. șĭ-a datŭ nobilulŭ sufletŭ în mânile Creatorului. Rĕmășițele pămêntescĭ a scumpei defuncte s'au astrucatŭ după ritulŭ gr. cat. în 30 Aug. a. c. după amiadĭ la 3 ore, în cimiteriulŭ localŭ.

Sigetulŭ Marmației, 28 Aug. 1887.

Fiă-i țĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată!

Ioanŭ Busița, Cornelia Mihali, ca părințĭ. Iuliu, Georgiu, Ioanŭ, ca frațĭ. Maria Cupșia măritată Rațŭ, Salmajer Roza măritată Kovacĭ ca mătușe. Eugeniu Rațŭ și soția Cornelia măritată Hodorŭ, Georgiu Rațŭ, Aurelia Rațŭ, Irma măritată Mihalca, Otilia, Iuliu ca verĭ și verișóre.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 30 Augustŭ st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	100 90
Rentă de hârtiă 5%	97.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.73
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	126 -
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —
Bonurĭ rurale ungare	104 60
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	121.60
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124 60
Renta de hârtiă austriacă	81 50
Renta de arg. austr.	82.50
Renta de aurŭ austr.	112 60
Losurile din 1860	135.75
Acțiunile băncel austro-ungare	886 —
Act. băncel de creditŭ ung.	286.50
Act. băncel de creditŭ austr.	282 30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.55
Londra 10 Livres sterlinge	125.75

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 12 Augustŭ st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	$91\frac{1}{2}$	$92\frac{1}{2}$
Renta rom. amort. (5%)	95—	$95\frac{1}{2}$
» convert. (6%)	$88\frac{3}{4}$	$89\frac{1}{4}$
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36 —
Credit fonc. rural (7%)	$104\frac{3}{4}$	$105\frac{1}{2}$
» „ „ (5%)	$89\frac{1}{2}$	$90\frac{1}{4}$
» » urban (7%)	$103\frac{1}{4}$	$103\frac{3}{4}$
» » » (6%)	94—	95—
» » » (5%)	87—	$87\frac{1}{2}$
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14.\frac{1}{4}$	$15.\frac{3}{4}$
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.02

Cursulu pieței Brașovŭ

din 31 Augustu st. n. 1887

Bancnote românescĭ	Cump.	8 66	Vend.	8.70
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.95	»	10.—
Lire turcescĭ	»	11.23	»	11.27
Imperialĭ	»	10.22	»	10.26
Galbenĭ	»	5 26	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.- -
„ » „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	108.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Sz. 280—1887.

Hirdetmény.

A zernesti kir járásbiróság mint kisebb jelentőségü polg. peres ügyékben eljáró biróság részéröl ezennel közhirré tétetik, miszerint ügyvéd Pușcariu Jozsef által képviselt Almasmezői gör.-kel. egyház alap felpereseknek ismeretlen tartózkodása és almásmezöi illetőségü Iuonŭ D. Banu alperes elleni 40 frt. o. e. sj. iránti bagatell keresetének tárgyalására határnapul 1887 évi September hó 28-ik napjának d. e. 8 órája e biróság elött kitüzetik.

Felhivatik ennélfogva ismeretlen tartózkodásu alperes, hogy ügyének czélszerü védelme iránt a részére gondnokul kinevezett ügyvéd Garoiu Miklos zernesti lakos kellően utasitsa, vagy a tárgyalásnál személyesen vagy más megbizott által jelentkezzék, mert különben mindezek elmulasztásának következményeit magának tulajdonitsa.

Zernest, 1887 évi Augustus hó 16-án.

A zernesti kir. járásbiróság.

Penciu, járásbiró.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Peșta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute sera.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută dimineța.

2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 oră 55 minute după amedĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Peșta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute inainte de amedĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute sera.

2. Dela Bucuresci la Brașovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute sera.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amedĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după amedĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amedĭ.
c) „ „ in *Sĕcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ*: 4 óre dimineța.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre dimineța.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕșnovŭ Zĕrnescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre inainte da amedĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Brașovŭ: 6 óre sera.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.
e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Publicațiunile „CANCELARIEI NEGRUȚIU,“

— GHERLA — SZ.-UJVÁR. —

AMICULU FAMILIEI. Diarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ cu ilustrațiunĭ, Cursulŭ XI. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numerĭ de câte $1\frac{1}{2}$—$2\frac{1}{2}$ cole cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesiă, nuvele, romanuri, suvenirĭ de călĕtoriă ș. a. — Mai departe tractéză cestiunĭ literare și scientifice, cu reflesiune le cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin umorŭ dulce și satiră alesă nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijele vieței; și peste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ indivitilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pe anulŭ întregŭ e 4 fl. pentru România și străinătate 10 francĭ — lei noi, plătibilĭ și in timbre poștalĭ.

PREOTUL ROMÂN. Revistă bisericéscă, scolastică și literară. Cursulŭ XIII. — Apare in broșurĭ lunare de câte $2\frac{1}{4}$—$3\frac{1}{4}$ cole; și publică articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între acestia mulțime de predice pe duminecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, — mai departe studii pedagogice, didactice și scientifice-literarĭ. — Prețulŭ de abonamentŭ pe anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei noi, plătibilĭ și în bilete de bancă și în timbre postalĭ.

A se adresa la „Cancelaria Negruțiu în Gherla — Szamosujvár, unde se mai află de vêndare și următórele cărțĭ:

Puterea amorului. Nuvelă de Paulina C. Z. Rovinarŭ. Prețulŭ 20 cr.

Idealulu pierdutŭ. Nuvelă originală de Paulina C. Z Rovinarŭ. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Nuvelă originală. — Continuarea nuvelei: „**Idealulu pierdutŭ**“ — de Paulina C. Z. Rovinarŭ. Prețulŭ 15 cr.

Fontâna dorului. Nuvelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codrênu craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însore. Nuvelă de Maria Schwartz traducere de N. F. Negruțiu. Prețulŭ 25 cr.

Branda seu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Nuvelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăria. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé, membru alŭ academiei francese. Prețulŭ 10 cr.

Barbu cobzarulŭ. Nuvelă originală de Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Hermann și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte, după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr,

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Augustŭ Kotzebue tradusă de Ioanŭ St. Șuluțŭ Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincețiu Nicoră prof. gimnas. Cu portretulŭ M. S. Regina României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 102 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl 20 cr. la) 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale culese de Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ. Unŭ volumŭ din 14 cole. Prețulŭ 60 cr

Tesaurulu dela Petrósa seu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologicŭ de D. O. Olinesdu. Prețulŭ 20 cr.

Apologia. Discusiunĭ filosofice și istorice maghiare privitore la Romanĭ, invederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Sincai. Prețulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere invederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Opŭ completŭ) Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei impreună costau 1 fl. v. a.

Biblioteca Săteanului Românŭ Cartea I. II. III. IV. cuprindêndŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la tóte patru 1 fl., câte una deosebitŭ 30 cr.

Biblioteca familiei. Cartea I. cuprinda materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colecte de Recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă, pentru economĭ, industriașĭ și comercianțĭ. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ și practicŭ pentru invĕțămentulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), a invĕțătorilorŭ și a altorŭ bărbațĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura nóstră pedagogică abia aflămŭ vre-unŭ opŭ întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura în care este acesta! pentru aceea îlŭ și recomandămŭ mai alesŭ Directorilorŭ și învĕțătorilorŭ ca celorŭ în prima liniă interesațĭ.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De Vas. Gr. Borgovanŭ. Prețulŭ 15 cr.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în 3 cursurĭ de Maximŭ Popŭ profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualulŭ acesta este aprobatŭ prin Inaltulŭ Ministerŭ de cultŭ și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de dato 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețulŭ 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă s. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scola poporală pentru invĕțătorĭ și preparandĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu, profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciunĭ.

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericeștĭ fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșatŭ 40 cr. legatŭ 50 cr. legatŭ în pânză 60 cr. legatŭ mai finŭ 60, 80, 90 cr. 1 fl, in legătură de luxŭ 1.50—2.50.

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Cu aprobarea jurisdicțiunei sup. bisericescĭ. Prețulŭ unui esemplarŭ broșatŭ 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ trimisŭ franco e 10 cr.; — 50 esemplare costau 3 fl. · 100 esempl. 5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-deu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu mai multe icóne frumóse Prețulŭ unui esemplarŭ espedatŭ franco e 10 cr.. 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ e 15 cr.

Tipografia ALEXI, Brașovŭ.